

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vydědění pro vedení trvale nezřízeného života - ne pokud jej zůstavitel svým nevhodným výchovným působením zapříčinil

Důvod vydědění uvedený v ust. § 469a odst. 1 písm. d) zrušeného občanského zákoníku (zákon č. [40/1964](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů), tedy vedení trvale nezřízeného života, je shodný i s důvodem uvedeným v ust. § 1646 odst. 1 písm. d) občanského zákoníku č. [89/2012](#) Sb., a proto lze říci, že výklad i posuzování důvodnosti a intenzity naplňující pojem „nezřízený život“ by se s novou právní úpravou v budoucnu neměly měnit, konstatoval Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku spis. zn. 21 Cdo 2547/2016, ze dne 3. 6. 2017.

Obecný zákoník občanský definoval tento důvod vydědění slovy „vede-li trvale život přící se veřejné mravnosti“, osnova československého občanského zákoníku slovy „vede-li vytrvale zhýralý život“. Všechna tato vyjádření mají společný znak, a to trvalost takového počínání nepominutelného dědice, a míní tím takový život, který zjevně vybočuje z běžných společenských představ o tom, jak se má chovat člen společnosti. To se posoudí podle názorů obecných a nikoli podle trestního zákoníku. Stačí, že takové chování je způsobilé vyvolat veřejné pohoršení, není zapotřebí, aby takové pohoršení bylo skutečně vyvoláno.

Za vedení nezřízeného života lze označit takové chování, které evidentně vybočuje z rámce obecné představy o chování v souladu s dobrými mravy. O trvalé vedení nezřízeného života pak půjde v takových případech, kdy chování vydědění bude vykazovat známky kontinuitnosti (tedy nikoli jen nahodilosti či ojedinělosti) a dlouhodobosti, kdy již zpravidla nebude možné očekávat návrat k běžnému způsobu života tak, jak je vnímán většinovou společností. Vedením nezřízeného života je proto na místě rozumět zejména závislost na alkoholu, drogách nebo hazardních hrách, zanedbání povinné výživy, zadlužování bez zjevné možnosti dluhy splácet, opatřování prostředků k životu nekalým způsobem, trvalé vyhýbání se práci či promrhávání rodinného majetku apod.

Judikatura však již dříve dospěla k závěru, že při posouzení otázky, zda v konkrétním případě je dán důvod vydědění pro trvalé vedení nezřízeného života, je třeba přihlídnout nejen k dobrým mravům, které se ve společnosti ustálily, ale zohlednit i všechny okolnosti daného případu. Mezi okolnosti případu, k nimž je třeba přihlídnout, patří i to, zda zůstavitel sám plnil své povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti vůči svému potomkovi a zda chování potomka zůstavitele, v němž je spatřováno vedení nezřízeného života, není (bezprostředním a hlavním) důsledkem disharmonického rodinného prostředí, v němž byl potomek vychováván. Soud proto může při posouzení důvodnosti vydědění přihlídnout k tomu, zda zůstavitel pečoval o zdraví svého potomka a jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, zda důsledně chránil zájmy svého potomka v době jeho nezletilosti, používal přiměřených výchovných prostředků tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a aby nebylo jakkoli ohroženo jeho zdraví, případně jeho vývoj po stránce tělesné, citové, rozumové a mravní. Není totiž dost dobře představitelné, aby vydědění přicházelo v úvahu i tam, kde zůstavitel sám neplnil své rodičovské povinnosti, zanedbával je, případně (jen) přihlížel tomu, jak jiné osoby, například z důvodu soužití ve společné domácnosti se zůstavitelem a jeho potomkem (např. manžel či druh zůstavitele, který není rodičem dítěte), nepřiměřeným způsobem zasahují do řádné výchovy jeho potomka, a tím se bezprostředně podílel na nesprávném způsobu života svého potomka, jenž je jeho přímým a hlavním důsledkem.

Nejvyšší soud ČR tak zopakoval svůj dřívější závěr, že vydědění pro vedení nezřízeného života přichází v úvahu jen tam, kde vedení nezřízeného života potomkem není bezprostředním a hlavním důsledkem nedostatečného uspokojení důležitých psychických či fyzických potřeb potomka v jeho dětském či mladistvém věku, případně zcela chybějícího či disharmonického rodinného zázemí, na němž se zůstavitel sám podílel.

Adolf Maulwurf

Adolf Maulwurf

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)